

Slniečko 2

ROČNÍK 53

OKTÓBER 1998

10 Sk

Založené v Matici slovenskej r. 1927

Ahoj, kamaráti! Tak čo, ako sa vám v škole darí? Iste dobre, nie tak ako mne. Čo ma trápi? Predstavte si, keď som vás v septembri odprevádzala do školy, prisnil sa mi strašný sen. Snívalo sa mi, že som bola malá, v triede som pred mapou stála a nevedela som na nej nájsť Stredozemné more. Juj, to vám bola hanba! Najradšej by som sa bola skrýla do myšacej dierky. Celá spotená som sa zobudila a rozmýšľala som, prečo sa mi to snívalo. Veď ja som nebola zlá žiačka. A potom som na to prišla. Mne sa prisnila knižka. Bežala som do knižnice a našla som ju. Ošúchanú, obchytanú, s názvom Bola raz jedna trieda. Napísala ju Krista Bendová. A v nej som objavila aj básničku, čo sa mi prisnila, ale aj túto:

Keby som bol vtáčkom

Keby som bol vtáčkom,
letel by som za les,
keby som bol myškou,
skryl by som sa za pec,
keby som bol muškou,
cez okno by bzikol,
do psej búdky vletel
a tam sedel ticho.
Keby som bol hocčím,
muškou, myškou, vtákom,

slonom, krokodíлом,
len jedným nie – žiakom.
Ale ja som žiakom,
oj, beda mi, beda,
budem musieť dneska
v škole odpovedať.
Odpovedať budem,
nič vedieť nebudem.
Poradte mi dáko:
ako sa stať vtákom?

Krista Bendová veru dobre poznala trápenia školákov. Akoby nazerala do triedy cez nejakú škáročku. Vedela aj o tom, čo si deti len šuškali, alebo písali na tajných papierikoch. Inak by predsa nemohla vymyslieť tento príbeh:

Prekážka

Naša Evka – šumná dievka:
ani žúzoľ čierne oči,
modrá mašľa vo vrkoči,
a tie líca – ako ruža rozvitá.
Kto neverí, nech sa Tóna opýta.

Tóno totiž – nech je to len medzi nami,
zaľúbil sa. Ale prosím – súdte sami:

Kde len Evku zočí,
na nohu jej skočí,
za vrkoč ju kváka,
buchnát na buchnát.
„Ty taká a taká...!!!“
Je to láska? Snáď.

Strašné city Tóna trýznia.
Vyhutuje to i to.
„Ako jej len lásku vyznať???!“
Prišiel na to.
Napísal to.
Lístok takýto:

Myľá Evička!!!!!!

*Jasom do teba kalíbeni. Jasa k tebor oženim.
napíš my, či sa aj ty keš somnor oženyš.
Poradruje sa svoj spolu žiak
Anton Kaleráb*

Evka malá
prečítala.
Pero vzala,
napísala:

VEĽKÁ LITERÁRNA SÚŤAŽ

Milý Tóno!

Kým sa nenaučíš pravopis, na svadbu ani len nepomyslí.
Pozdravuje Ťa
Eva Ružová

Chodí Tóno ako obarený.
Tajne vzdychá: „Och, tie ženy, ženy...!“
Prezradím vám ale,
že sa učí stále,
aby zdolal gramatickú prekážku.
Čo nespraví človek
pre lásku?

Hovorí sa, že všetko zlé je na niečo dobré. Keby sa mi neprisnil ten strašný sen, ani by som si na knižku Bola raz jedna trieda nespomenula. Veď Krista Bendová ju napísala ešte v roku 1956. Do konca života však napísala toľko básničiek a rozprávok, že by ste aj celý rok mali čo čítať, a možno by to bol najveselejší rok vo vašom živote. Skúste si kúpiť aspoň Opice z našej police, nedávno som ich videla v kníhkupectve!

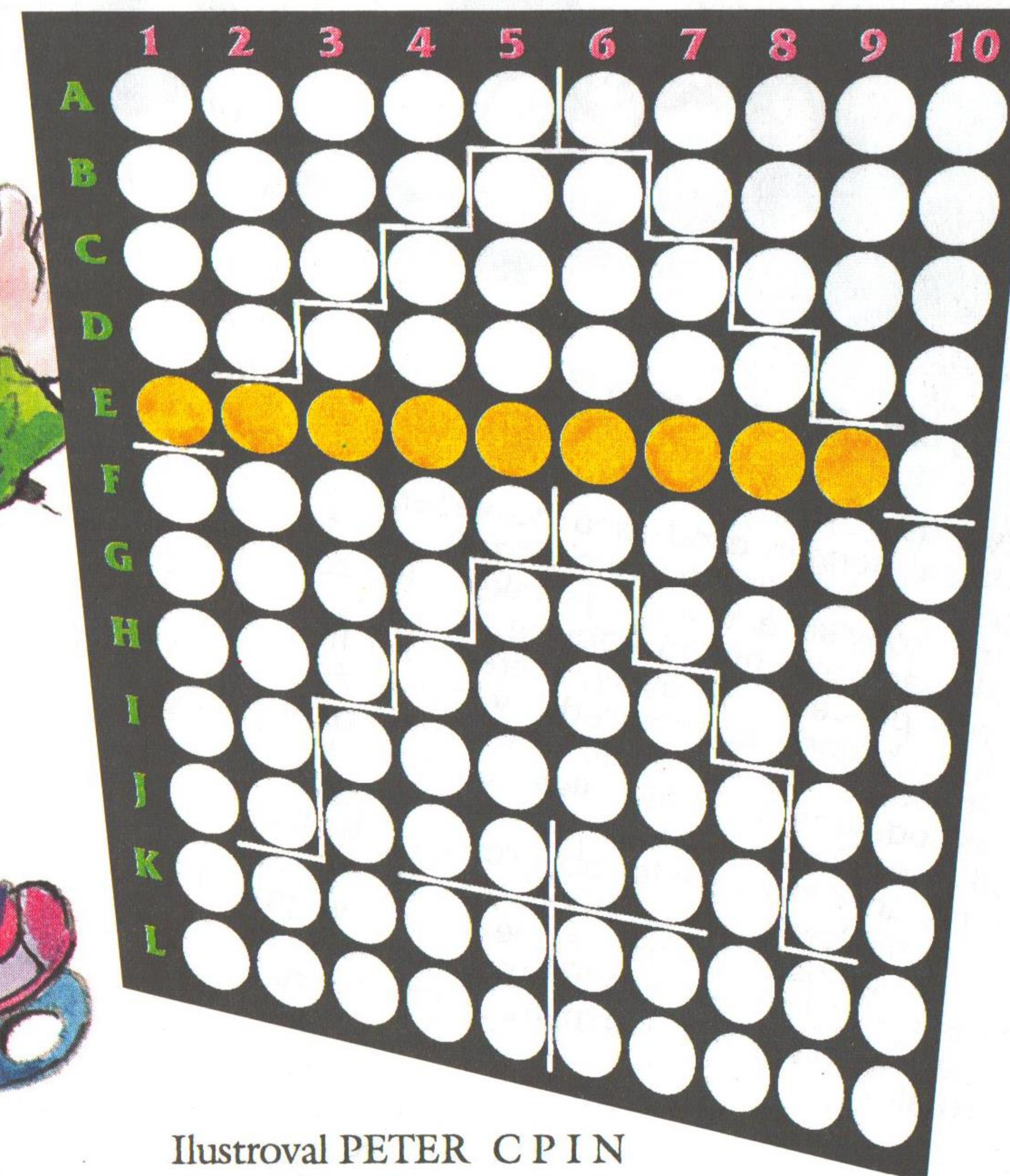
Mne sa najviac páčili rozprávky, ktoré nosil do rozhlasu a potom aj do vydavateľstva taký smiešny poslíček. Skrútený bol ako osmička a v kapsičke mal vždy osem rozprávok.

Raz boli o zvieratkách, potom o zázračných krajinách, o princeznách, o detektívoch, inokedy to bolo osem lesných, podvodných i sladkých rozprávok a neviem ešte akých. Ale či vy viete, kamaráti, ako sa ten rozprávkový poslíček volal? Kto vie, odpovie, kto nevie, vylúšti si krížovku a potom to meno napíše na korešpondenčný lístok spolu s adresou: Slniečko, P.O. BOX 307, 810 00 Bratislava. Iba tým, čo Slniečko čítajú len občas, pripomínam, že šťastie v žrebovaní vám môže prisúdiť peknú knižku hneď, alebo športový bicykel na konci školského roku.

KVETA SLOBODNÍKOVÁ

Krížovka Slniečka

Viete si predstaviť panáčika, ktorý nosí vo svojom mene gufaté číselko? Možno by ste aj vedeli, keby vám bolo známe jeho meno. Pomôže vám v tom naša krížovka, ktorá ho ukrýva v tajničke. Keď si ju vylúštite, získate správnu odpoveď na druhé kolo Veľkej literárnej súťaže.

Ilustroval PETER CPIN

VODOROVNE: A. Zvieratá s chobotňami – okno. B. Silný povraz – ukazovacie zámeno stredného rodu – neobuto. C. Hmyz podobný včele – pyšne – opak „dnu“. D. Predložka – opak príslovky „horko“ – popevok. E. Tajnička – Ladislav. F. Súčasť javiska – prelamuj sa. G. Jestvovala, žila – spisovateľ Karol Pém – počíta. H. Meno Eleny – časti poľa – podlhovastá prikrývka krku. I. Začiatok roka – časť voza alebo auta – polovica vaty. J. Akže – sídlo zraku – protivník, súper – začiatok Adama. K. Tvar slovesa „ložiť“ – týkajúci sa vtáka. L. Kraj severného Slovenska – príslušník obce.

ZVISLE: 1. Časť vety – tvar slovesa „oberať“. 2. Povraz

so slučkou na konci – združenie viacerých osôb – preorávajú. 3. Osobné zámeno – neúspech – domáce zvieratá. 4. Slovo pobádania – druh zeminy – dvanásť mesiacov – začiatok Ivana. 5. Ypsilon – viac ako dvaja – kruh – Adela a Amália. 6. Nula – tvar slovesa „odať“ – tanečná zábava, bál – začiatok vojaka. 7. Banská Bystrica v skratke – opravár okien – najvyššia karta – Tibor a Benedikt. 8. Poľovačka – tvar slovesa „okmásať“ – druh motýľa (okáč). 9. Somár – neodchádza – začiatok čaty. 10. Vykonávala – rozprávková bytosť, postava (Aladín).

(PŠ)

Ak si v septembri po prvý raz zasadol do školských lavíc, presne vieš, o akej nedočkavosti hovoríme v nadpise. Ak si trochu starší, na svoju prváčku nedočkavosť si isto dobre pamätáš. Aj spisovateľka DANIELA PODRACKÁ o nej vie svoje. Veď má dcéru – školáčku! Aby tá prváčka nedočkavosť bola čo najpríjemnejšia, vymyslela knižku rozprávok a básní, z ktorých sú aj tieto pekné verše. Knižku vyzdobila veselými obrázkami maliarka Oľga Bajusová a do sveta ju vypravilo vydavateľstvo Mladé letá. A ako sa volá? No predsa **NEDOČKAVÝ PRVÁK!**

Storočný vietor

Storočný vietor blúdi parkom,
skučí a letí za lekárkou.
Láme ho v krížoch, cíti zimu,
potreboval by zmeniť klímu.

Uletieť niekde na juh k čajkám.
Pri mori v teple prestať jajkať,
na pláži ležať v piesku zlatom,
klby si natrieť čiernym blatom.

Huhňavo fučí svoju „story“,
lekárka uzná, že je chorý.
More je drahé, v tom je háčik,
kúpele doma musia stačiť.

Pehavá hruška

Pehavá hruška smutne plače.
Deti sa vrhli na koláče.
Mňa nikto nechce. Čo mám kiahne?
Nikto sa po mňa nenačiahne.

Konečne ktosi! Čiasi ruka
hruštičku schová do klobúka.
Ktože ma nesie poza kríčky?
Komu ma dajú do špajzičky?

No toto! To som nečakala.
Okolo mňa je samá chvála.
Pehavá vnučka stíska darček.
Podobá sa mi, vďaka, starček!

Hladné strašidlo

V požičovni strašidiel
ktosi hladný potme bdel,
do vreckovky plakať smel,
veď ho nikto nevidel.

Skákalo tam strašidielko
s bruchom prázdny, s chuťou veľkou,
že ho nikto nepožičal,
aby sa bál, aby kričal.

Prsteň o sklo zaklopal,
vonku sám gróf Pálffy stál.
Strašidlo si vzalo šál,
na strašenie lyžíc pár.

Kým sa mesiac za buk schoval,
gróf ho na rok angažoval.
Za rožtek a za smotánku
straší na Bojnickom zámku.

Vynálezca

Byť tak veľkým vynálezcom!
To by bolo, to sa vie.
Ale moje vynálezy,
neviem, v čom to všetko väzí,
nikto nepotrebuje.

Navymýšľal som ja vecí,
užitočných ako liek.
Báseň, čo sa sama vraví,
obracač strán v šlabikári,
zásobáreň jednotiek.

Tašku, ktorá môže chodiť,
atrament a zmizík z briez.
Moja mama, ako malá,
bola by vraj poklad dala
za každý môj vynález.

Ilustrovala
Oľga Bajusová

VLADIMÍR FERKO

*Ked' som ja valašil, ked' som ovce pásol...
... tak som si zaspieval, až sa košiar triasol.*

Ej veru, ktože zráta pesničky vyspievané na grúňoch, na salašoch, veď pastierstvo patrí medzi prastaré zamestnania slovenského ľudu. Pastier patril do odvekého erbu malebnej krajiny medzi Tatrami a Dunajom od čias, keď praveký človek začal krotiť zvieratá, ktoré mu poskytovali mäso a mlieko.

Podobne ako iné povolania, aj pastierstvo sa po celé veky vyvíjalo. Chov dobytka sa natoľko rozšíril, že pasienky a lúky nestačili a od trinásteho storočia sa na pastvu využívali aj úhory. Orná pôda, pasienky a lúky sa získavali na úkor lesa. Ohňom a klčovaním posúvali roľníci-pastieri hory-lesy ďalej a najmä vyššie, napokon až k vysokohorským holiám – znamenitým pastvinám, plným šťavnatých voňavých tráv.

Pastierstvo sa postupne špecializovalo a tak ešte aj na začiatku dvadsiateho storočia sa pastieri rozlišovali. Boli kraviari a ovčiar, sviniari, voliari, koziari. Jaloviari pásli mladé jalovičky, jahňačiari jahnenice, baraniari barany. A na salašoch, kde pracoval dojčiar, honelník, strungár, i valach, kraľoval bača. Postava baču natrvalo vošla do našej literatúry, do ľudových rozprávok i nádherných piesní.

Bačovský riad

**Už som dobačoval,
už som dovalašil,
už som valaštičku
na klinčok zavesil.**

Bačovia so svojimi valachmi a honelníkmi zo-stávali na pasienkoch, na odľahlých salašoch cez celé leto, nadhlo odlúčení od rodiny i od dedinského spoločenstva. Žili v drsných podmienkach, neraz vystavení nebezpečenstvám, aké pri-

**Ej, načo mi je načo
tá hromničná sviečka,
keď mi ponad hlavu
parom v jedliach trieska.**

Keď búrky odhrmeli, prikradol sa raz medveď, inokedy hladná vlčia svorka, ktorá vedela v košiar narobiť skazu. A keď sa pominulo nebezpečenstvo, keď pastieri načas napásli, vydolili, syra, pareníc, oštiepkov naučili, žinčicou sa osviežili, precítovali spokojnosť z dobre vykonanej práce uprostred krásnej prírody. A v takej chvíli sa jednému žiadalo vypísať novú piesenku, vymyslieť novú rozprávočku, iný bral do rúk nožík a kus dreva, či rohoviny, aby vytvoril svojrázne umelecké dielko. A ďalší sa pasovali s kovom a vyrábali zvonce a spiežovce, šuliare, štabarce, klepáče, ba aj bubny pre voly, aby ich mohli nájsť, keď sa zatúlali. Celé generácie pastierov tak prispievali k obohateniu našej ľudovej kultúry.

Po mnohých neznámych bačoch nám ostalo i množstvo tzv. bačovského riadu – nádoby, gelety, džbery, múčnice, črpáky, soľničky, formy na oštiepky či srdiečka, ktoré bačovia a valasi často vyrezávali zo svoru, neuveriteľne krásneho

Viete, že...

...pastieri patrili už od stredoveku k najchudobnejším ľuďom? Priam tak ako hrobári, zvonári (pozor, nie zvonolejáři!), hlásnici či hájníci.

...mnohé dediny sa preslávili chýrnymi bačmi? Zo Zázrivej, Terchovej, Liptovských Sliachov, Podkoníc, Lendaku či Bravčova odchádzali prv bačovia bačovať i do širšieho okolia.

...bača a fujara patria k sebe? Fujara je otvorená štrbinová píšťala s tromi hmatovými otvormi. Vznikla pravdepodobne zo slovenských trojdierkových píšťal. Jej dĺžka je 140–200 cm, priemer 3,5–5 cm. Najvhodnejším drevom na ňu je baza.

...chýrnymi výrobcami fujár boli Jožko Rybár z Detvy, Martin Danko z Očovej, Peter Paciga a Matúš Nosál z Hriňovej?

...volské rohy využívali noční hlásnici a poľovníci na vábenie jeleňov?

a mocného, neštiepateľného dreva. A čo je svor? Je to drevená hrča, ktorá vyrastie na kýptiku-pníku jedle (zoťatej na máj). Jej drevo je už celkom nepodobné pôvodnému drevu jedle, (zriedkavejšie) smreku alebo javoru, lebo aj tieto stromy vedia vytvoriť svor.

Svor má nevidanú vírovitú štruktúru, lebo sa rodí-rastie z utrpenia dreva. Ale vydrží aj tisíc rokov!

◀ Ludovít Fulla:
Pastierik
s ovečkami

Pastierska kapsa,
opasok a valaška

Pestrofarebný krikľúň

Mali sme za sebou horúci deň. Nevedeli sme, čo máme robiť so svojimi kožuškami. Nedali sa vyzliecť a nám chlpatým zvieratkám v nich bolo naozaj veľmi teplo. Celý deň som polihovala pod vaňou a snívala som o poriadnom kúpeli. Práve som si predstavovala chladivé jazierko, kde by som naháňala vážky, keď som zo susednej miestnosti útulku začula smiech. Najprv som zodvihla jedno ucho, potom som otvorila aj oko a nakoniec som natiahla krk, aby som lepšie počula, čo sa deje. Vedľa bolo veľa detí a počula som aj pána ošetrovateľa:

„Nikto nie je doma,“ povedal.

„Nik-to nie je do-ma...“ povedal čudný hlas, ktorý nemohol patriť žiadnemu z detí. Začudovane som pokrútila nosom, aby som zistila, kto tam s nimi je. Možno sa iba hrajú novú hru. Hm, to je ale zvláštna hra.

„Ako sa máš, ty krikľúň?“ so smiechom zaštebotalo jedno z detí.

„Ako sa máš, ty kri-kri-krikľúň...“ zopakoval ten neobyčajný hlas. Znova sa všetci rozosmiali.

No, čo je veľa, to je veľa! Čo to tam majú? vrátilo mi v hlave a pomaly som sa plazila k dverám.

Chvíľu sa mi zdalo, že snívam. Hovoriace zvieratko? To svet nevidel! Deti aj ujo ošetrovateľ boli zhŕknutí okolo klietky a v nej sedel, verte-neverte, pestrofarebný vták. A práve jemu patril ten hlas, hoci sa mi to zdalo celkom nemožné. To je nespravodlivosť. My psíky nevieme rozprávať ako ľudia.

„Ty si ale trulo!“ vykrikoval malý Peťko a hneď si previnilo zakryl ústa. Neskoro. Pestrofarebný vták zatrepotal krídlami.

„Ty si ale trírúfo!“ zopakoval. Deti sa znova začali smiať, ale pán ošetrovateľ karhavo pozrel na Peťka. Nie je pekné učiť zvieratká také vety.

Prepchala som sa pomedzi deti až ku klietke. Musela som si to čudo poriadne obzrieť. Vtedy som si všimla, že papagáj, ako ho deti volali, má zalepené očko a voľajako menej peria ako majú ostatné vtáky. Keď ma zbadal, zľakol sa a začal zmätene pobehovať po dne klietky a trepotáť krídlami. Chcela som sa mu ospravedlniť, ale deti ma vyhnali na chodbu. Zábava sa skončila, lebo pán ošetro-

vateľ usúdil, že papagáj potrebuje pokoj.

Všetci sa hneď vrátili k svojej práci, iba Peťko-nezbedník si všimol, že sedím urazená v kúte. Prihovoril sa mi a zasmial sa, keď som napaprčene otočila hlavu.

„Vieš, Sindy, on je ešte plachý. Včera popoludní ho pri-

Ilustroval
JÁN LENGYEL

niesol pán zverolekár v škatuli od topánok. Bol veľmi zúbožený. Malí chlapci sa oňho nevedeli postarať, hoci ho veľmi chceli. Venovali sa viac futbalu a úbohého papagája nechali v prievane. Dokonca mu niekoľko dní zabudli dať semienka a čistú vodu. Pán zverolekár povedal, že má na očku infekciu a možno naň už nikdy neuvidí. Zo zlej výživy mu začalo vypadávať perie; preto je teraz taký strapatý. To je ale zodpovednosť!“

Prestala som trucovať a zavrela som chvostíkom, aby vedel, že s ním celkom súhlasím.

Načo chceli chlapci takého veľkého vtáka, keď ani nevedeli, čo všetko potrebuje na spokojný život v zajatí. Chúďa vtáča, musí byť vydesené a ja sa mu ešte motám okolo klietky.

Peťko mi dal keksík, aby som sa už nehnevla a bežal si domov napísať domáce úlohy. Stále mi to vrtalo v hlave. Pomaly som sa zakrádala ku klietke, aby som papagája opäť nevyplašila.

„Ja som psík, volám sa Sindy. Nepapám papa... nepapagáje nepapám...“ zajachtala som sa. Otočil hlavičku, aby ma videl zdravým okom. Už sa nebál, ale radšej som sedela obďaleč. Nakoniec sme sa dali do reči.

„Ako to, že vieš rozprávať ako ľudia?“ spýtala som sa.

„My papagáje vieme opako-

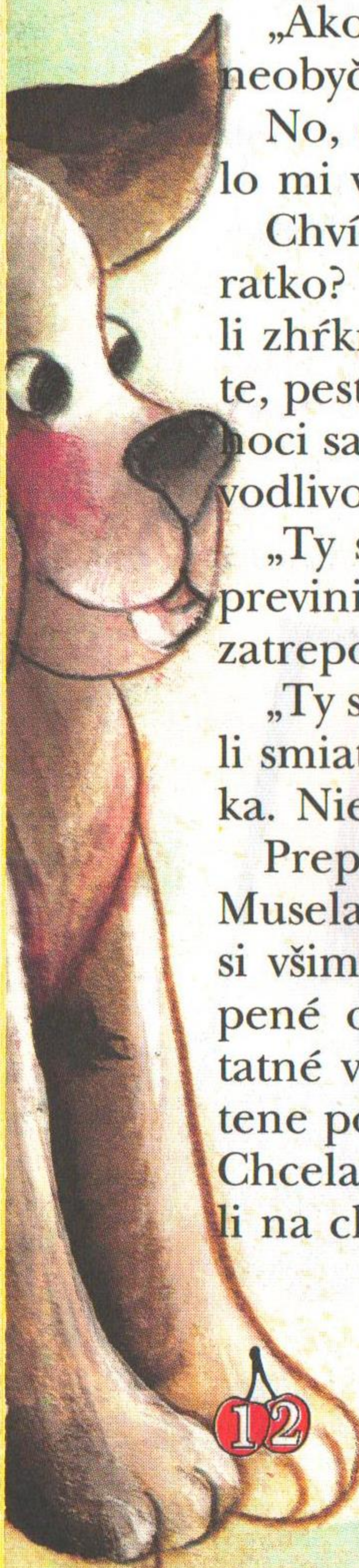
vať slová a celé vety, ale ja najradšej rrrrecitujem. Prrreto mi dali meno Evgen. Práve tak sa volal veľký básnik Porešiak.“

Keby som ho rýchlo nepre-rušila, začal by hádam aj skladať básne. Ja som však bola zvedavá, čo s ním bude, keď vyzdravie. On si s tým však nerobil starosti. Bolo to skvelé, že sme sa tak rýchlo skamarátili, pretože pán ošetrovateľ rozhodol, že si ho nechajú v útulku. Deti mu nosili prosa aj čerstvé lístky z púpavy.

No a ja som sa tešila, že sa naučím rozprávať tak, ako to vie on. Psíky to však asi naozaj nevedia, lebo po štyroch neúspešných hodinách sa môj učiteľ vzdal a začal recitovať ako opreteky. Ale jednu vec som sa predsa naučila. Viem hovoriť vrrrrr....

Milí kamaráti, veľa detí by chcelo doma chovať vtáčka a mnohé z nich ho aj chovajú. Mali by však vedieť, ako sa majú o svojho opereného zverenca starať. Náš pán zverolekár o tom napísal knihu. Keď si ju prečítate, možno zo svojho zverenca vychováte takého veľkého básnika, akým bol Evgen. Nakreslite nám, čo všetko potrebuje vtáčik, aby mohol spokojne žiť aj v zajatí, aby ste z neho mali radosť. Svoje kresbičky nám posielajte na adresu redakcie Slniečko, P.O. BOX 307, 810 00 Bratislava. Najkrajšie odmeníme pekným darčekom.

VAŠA SINDY

POVEŠŤ VAŽECKOM MLYNÁROVI A MLYNÁRKE

Povyše Važca žil mlynár s mlynárkou. Obaja boli náramne lakomí a hoci mali truhlice plné zlata-striebra, chceli mať ešte viac. Jedného dňa sa zjavil v ich mlyne neznámy chlap - hľadač pokladov...

Kameň, čo mal zabiť hľadača pokladov, dodrúzgl mlyn. Mlynár s mlynárkou sa odsťahovali nevedno kam. Len niekoľko pastierov tvrdilo, že ich videli, ako pobiehajú popod tatranské končiare a hľadajú zlato.

Napísal MILAN HUDEC

Tik tak II. ČASŤ

Ilustrovala
MARTINA MATLOVIČOVÁ

Jedného rána prišiel do veľkého mesta malý chlapec. Na krku mal zaviazanú šnúрку od topánok a na nej mu viseli hodinky. Stretol sa s uponáhľaným lepičom plagátov. Dozvedel sa tak o prvom predstavení cirkusu i o tom, že spevák Pavol Nôtil spieva v Sále slávikov. Na Dúhovej ulici vystavoval maľované chodníky maliar Rafael. Chlapec sa pri ňom pristavil a prezrel si jeho obrázky. Páčili sa mu ibaže mu bolo smutno, že v knihe návštev nebol ani jeden podpis. Ľudia z mesta si nenašli čas, aby si prezreli jeho obrázky. Chlapec teda vzal do ruky kúsok kriedy a podpísal sa do nej: TIK TAK.

Na Okružlom námestí stál cirkusový stan. Okolo neho maringotky, kletky a všetko, čo k cirkusu patrí. Tramtatá!!! Tik Tak sa ponáhľal, pretože chcel počuť to krásne tramtatá, ktorým sa začína cirkusové predstavenie. Nijaké tramtatá však nebolo. Nič sa nekonalo. V cirkuse bolo pusto. Iba po zábradlí, čo stálo okolo, sa unudene prechádzal akýsi smiešny chlapík. Vyobliekaný bol ako šašo.

„Ale ti to ide!“ pochválil ho chlapec.
„Poď hore!“ podal ten chlapík Tikovi Takovi ruku. Tik Tak vyskočil na zábradlie a chlapík ho povzbudzoval:

„Si šikovný... Začínáme! Tak, tak, tak...“
Tik Tak robil nesmelé krôčiky. Tak, tak, tak... Bác! A boli obaja dole.

„Prečo chodíš po zábradlí, nie si malý,“ čudoval sa Tik Tak, keď si čistil dlane i kolená od prachu.

Chlapík pokrčil ramenami:
„Nudím sa!“

„Poď teda do cirkusu!“ navrhol mu Tik Tak.

„Ty si dobrý! Dnes máme voľno. Obecenstvo neprišlo. Klauni šli na zmrzlinu, žongléri hrajú guľky... a ja sa prechádzam!“

Tik Tak neveril:

„Naozaj vystupuješ v cirkuse?“

„Som povrazolezec Hugo Tréma!“ predstavil sa chlapík, podskočil, urobil veľké gesto rukami – a už bol zasa na zábradlí. Otočka, tri kroky, premet.

Hííí! Tikovi Takovi bolo ľúto, že Huga Trému nemôže

vidieť na lane.

„Všimli ste si, že je tu cirkus?“ ozval sa akýsi hlas.

Tik Tak sa obrátil. Dvaja páni v sivom sa dívali na bledomodrý stan, ruky skrížené za chrbtom, na nosoch okuliare.

„Hlúposti sú to! Ja som síce v cirkuse ešte nebol, ale viem si to dobre predstaviť!“

„To viete, cirkus je cirkus!“

Obaja páni sa pobrali preč. Hugo Tréma znovu vyskočil na zábradlie:

„Už vidím, že ani zajtra to

„Som povrazolezec Hugo Tréma.“

nebude inakšie.“

Tik Tak nevedel, ako ho potešiť.

„Nechceš počúvať moje hodinky?“

„Mne sa väčšmi páči tá šnúřka, na ktorej visia. Možno by som sa na nej naučil chodiť,“ zažartoval Hugo.

„Škoda, že ti ju nemôžem požičať,“ povedal vážne Tik Tak.

„To nič, vyskoč na zábradlie!“

Chlapec vyskočil hore a smelo sa pustil do akrobacie. Hugo Tréma ho najprv pridržoval, ale po chvíli mu to už išlo samo.

Odrazu len: Bác!
A bolo po akrobacii.

Povedal som si, namojveru, pôjdem do sveta, spravím dieru...

„Vezmeš ma so sebou?“ prerušil Tik Tak pesničku Pavla Nôtila.

„Kam?“ nerozumel Pavol.

„Keď pôjdeš do sveta!“ zažartoval Tik Tak, ale odrazu pochopil, že Nôtilovi nie je do smiechu. Sála slávikov bola prázdna. Boli tam iba spevák a chlapec.

„Počúval si ma?“

vsak svedčí o tom

„Prišiel som na tvoj koncert,“ ticho odvetil Tik Tak. Nechápal, čo sa to v meste robí. Nikto nemá na nič čas. Prechádzal sa po veľkej sále pomedzi rady sedadiel.

„Čo budeš teraz robiť?“ zvolal Tik Tak na speváka.

„Zaspievam svoje piesne podľa programu.“

„Len tak, pre seba?“ začudoval sa Tik Tak.

„Teraz už aj pre teba!“

Tik Tak sa uvelebil na sedadle v prostrednom rade a počúval. Pavol Nôtil nôtli o všetkom, o čom sa dá zložiť pekná pesnička. Keď spevák skončil, chlapec zatlieskal a vyšiel k nemu na pódium.

„A teraz ty počúvaj moje hodinky.“

„Sú hracie?“

„Nie, ale tikajú,“ Tik Tak pritisol Nôtilovi hodinky na ucho. Najprv bolo počuť, ako obaja dýchajú, ako im bijú srdcia. A potom stíchli tak, že počuli iba:

TIKITIKITAK... TIKITIKITAK... TIKITIKITAK...

Pavol Nôtil počúval chlapcove hodinky a pritom si ho premeriaval pohľadom. Plavé vlasy, belasá košeľa, belasé džínsy. Ako z obrázka...

TIK TAK TIK TAK...

„Fakt, tikajú. To je krásna!“ vrátil Nôtil chlapcovi zlaté hodinky na šnúřke. „Zaslúžili by si, aby sme na ne zložili pesničku.“

„Budeme to vedieť?“

„Pokúsime sa!“ povedal Pavol, vzal gitaru a začal.

Skúšali to celé popoludnie...

Malovaná pisanka

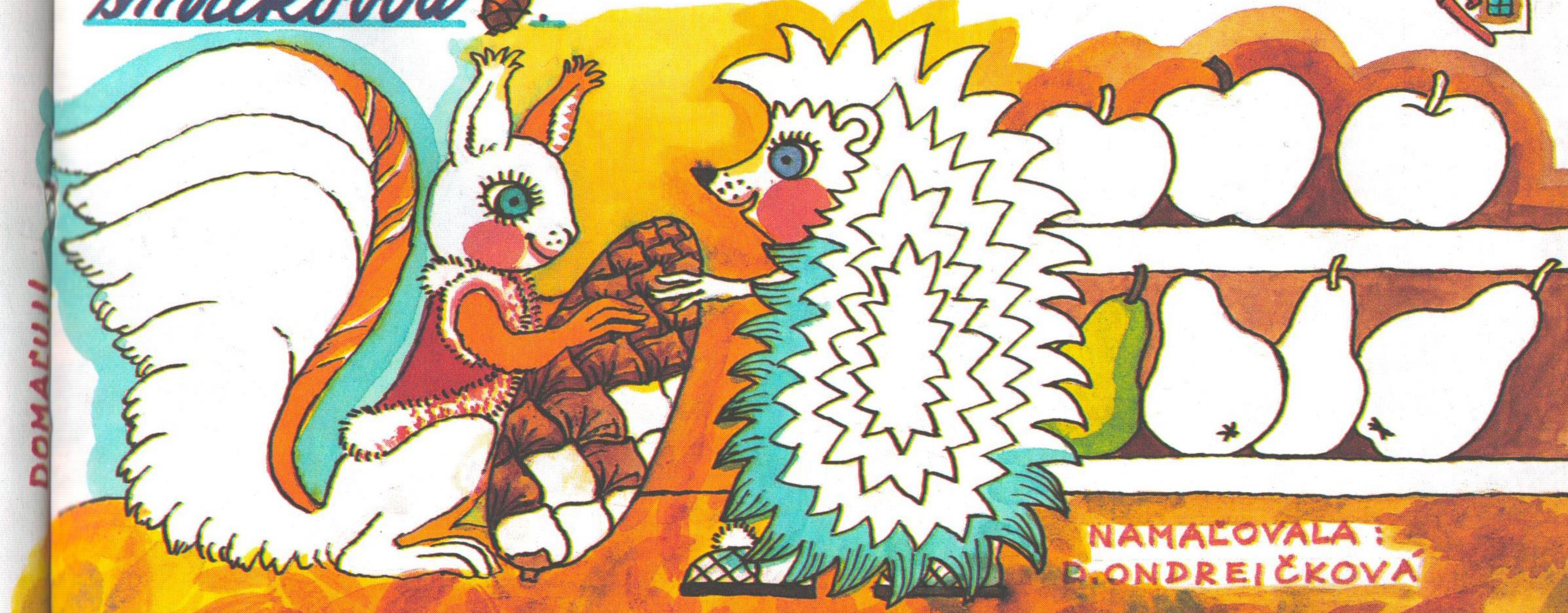
šály, jarabina, chvoštica, šušica

Jedného dňa sa povy-
zliekali zo zelených a obliekli si
pestrofarebné. Jedny žlté, druhé červe-
né, tretie modré. si na seba nave-
šala aj červené . „Bude ples,“ poteši-
la sa mladička . Škákavá a fin-
tivo si učesala aj končeky uší. „Ľe
ples,“ pokrútil hlavou Pichliacik,
„bude zima.“ A začal si knášať do
komôrky sladučké a . „Keby si
si nevymýšľal,“ zasmiala sa
„Ako môže byť zima, keď svieti ?“ do-
dala a len tak zo žiaru vhodila na
 veľkú , v ktorej bolo plno sla-

dučkých namrzené hodil lab-
kú, vyložil si na chrbát - suchohri-
lik a zamieril do svojho v duline
brillavého duba. O pár dní kafičal
a tak začal vykričať , že od ľa-
ku ani nedýchala. Keď otvorila ,
všetko bolo zapadnuté snehom. „Je mi
zima a som hladná,“ nafrikala.
„Čo bude so mnou?“ otvoril na
svojej a zavolať: „Načo si mala mys-
lieť skôr.“ No že mal dobré , pozval
 k sebe, ba ju aj uhostil veľkou
smrekovou

semienko, hrúbiky, vidor, domček, chalupka

NAPÍŠAL : JÁN DONOVAL

NAMAĽOVALA :
D. ONDREIČKOVÁ

DOMAČI

Baranček, otras sa!

Kde bolo, tam bolo, za drevným kopcom, za sklenou skalou, kde sa voda sypala a piesok sa lial, žil jeden chudobný človek. Nemal nič, iba jednu kravičku. Každú nedeľu chodieval do kostola.

Raz farár v kostole kázal, že človeku, ktorý dá ostatný majetok na kostol, to Pán Boh dobre vynahradí. Keď to chudobný človek počul, predal svoj domček, predal kravičku i všetko, čo mal, a peniaze dal farárovi.

„Bodaj by ťa porantalo, ty hlupák! Všetko si strčil do vrecka farárovi, a ja teraz nemám s deťmi čo jesť!“ hnevvala sa žena.

Keď ho dobre vyobšívava metlou, muž sa pobral do sveta šťastie hľadať.

Ide, ide, až prišiel k jednému starčekovi, ktorý pásol ovce. Starček sa ho spýtal:

„Čo sa ti stalo, človeče, veď si celý utrápený!“

„Ach, starý tatko, nedobre sa mi stalo,“ vzdychol si chudobný človek a vyrozprával všetko, čo sa mu prihodilo.

Starček mu povedal:

„Dám ti dačo, ale ty sa s tým nesmieš nikomu na svete pochváliť, lebo zle pochodíš! A nikde sa nezastavuj, choď rovno domov!“

Potom mu priniesol bieleho barančeka a riekol:

„Keď povieš: baranček, otras sa, budeš mať peňazí, koľko ti bude treba.“

Natešený človek sa pobral domov. Ako tak ide, príde

ku krčme, kde bola krčmárkou jeho kmotra. A tá na neho zakričala:

„Hej, kmotriku, nože poď dnu, veď si u nás dlho nebol!“

Vošiel teda dnu. Onedlho sa začalo stmievať.

„Kmotrička, už ja len budem musieť u vás prenocovať. Odložte mi tohto barančeka, ale prosím vás, nepovedzte mu: baranček, otras sa!“

Odniesla krčmárka barančeka a kmotrovi naliala pálenky. A nalievala mu, kým nešiel spať. Potom zašla k barančekovi a hneď mu povedala:

„Baranček, otras sa!“

Baranček sa otriasol, a vtom okolo neho hŕba peňazí. Krčmárka utekala za mužom.

„Muž môj, náš kmotor má krásneho barančeka. Keď sa mu povie: baranček, otras sa, natrasie peňazí, koľko chce.“

Keď to muž počul, utekal do dediny za bratom, a ten mu dal takého istého barančeka, ako bol kmotor. A kmotorvho barančeka dobre ukryli.

Kmotor ráno vstane, poďakuje kmotre za všetko, vezme si barančeka a nesie ho domov. Doma natešený kričí:

„Žena, deti, poďte sem! Uvidíte, čo som vám priniesol!“

Postaví barančeka na stôl a povie:

„Baranček, otras sa!“

Baranček nič.

„Baranček, otras sa!“

Baranček zase nič. Žena sa hnevá, deti plačú,

nuž sa chudobný človek znova berie do sveta.

Ako tak ide, stretne toho starčeka, čo pásol ovce. A prosí ho, aby mu dal ešte dačo, lebo sa mu zle povodilo.

„Vravel som ti,“ povedal starček, „aby si sa nikde nezastavoval. Keď si ma neposlúchol raz, neposlúchneš ani druhý raz, preto ti pomáhať nebudem!“

Ale chudobný človek len prosil a prosil, až sa napokon starý pastier nad ním zľutoval a povedal mu:

„Tu máš tento obrúsok! Keď povieš: obrúsok, prestri sa, budeš mať na ňom jedla a pitia, koľko ti len treba. Ale sa nikde nezastavuj. Lebo ak sa zastavíš, viac ti nepomôžem!“

Chudobný človek poďakoval a odišiel. Onedlho prišiel zase k tej krčme, a tam ho už kmotra vyzerala.

„Kmotriku, veď nás neobchádzaj! Vari sme takí planí, že sa u nás ani nezastavíš?“

Vošiel teda dnu, zvitáli sa a krčmárka len okolo neho:

„Vypiješ si, kmotriku?“

„Nuž, vypijem, ale veľa nie, lebo sa mi treba ponáhľať domov.“

Vypil si chudobný človek za pohárik, potom za druhý a keď vliat do seba tretí, povedal:

„Kmotrička, odložte mi tento obrúsok, ale mu nepovedzte: obrúsok, prestri sa!“

Kmotra vzala obrúsok, zašla do druhej izby, položila obrúsok na stôl a povedala:

„Obrúsok, prestri sa!“

Hneď tam bolo jedla a pitia od výmyslu sveta! A čo urobila? Našla taký istý obrúsok, ako bol kmotor, a keď sa ráno chudobný človek zobudil, dala mu ten svoj. On sa poďakoval a odišiel domov.

Príde a už od dvier kričí:

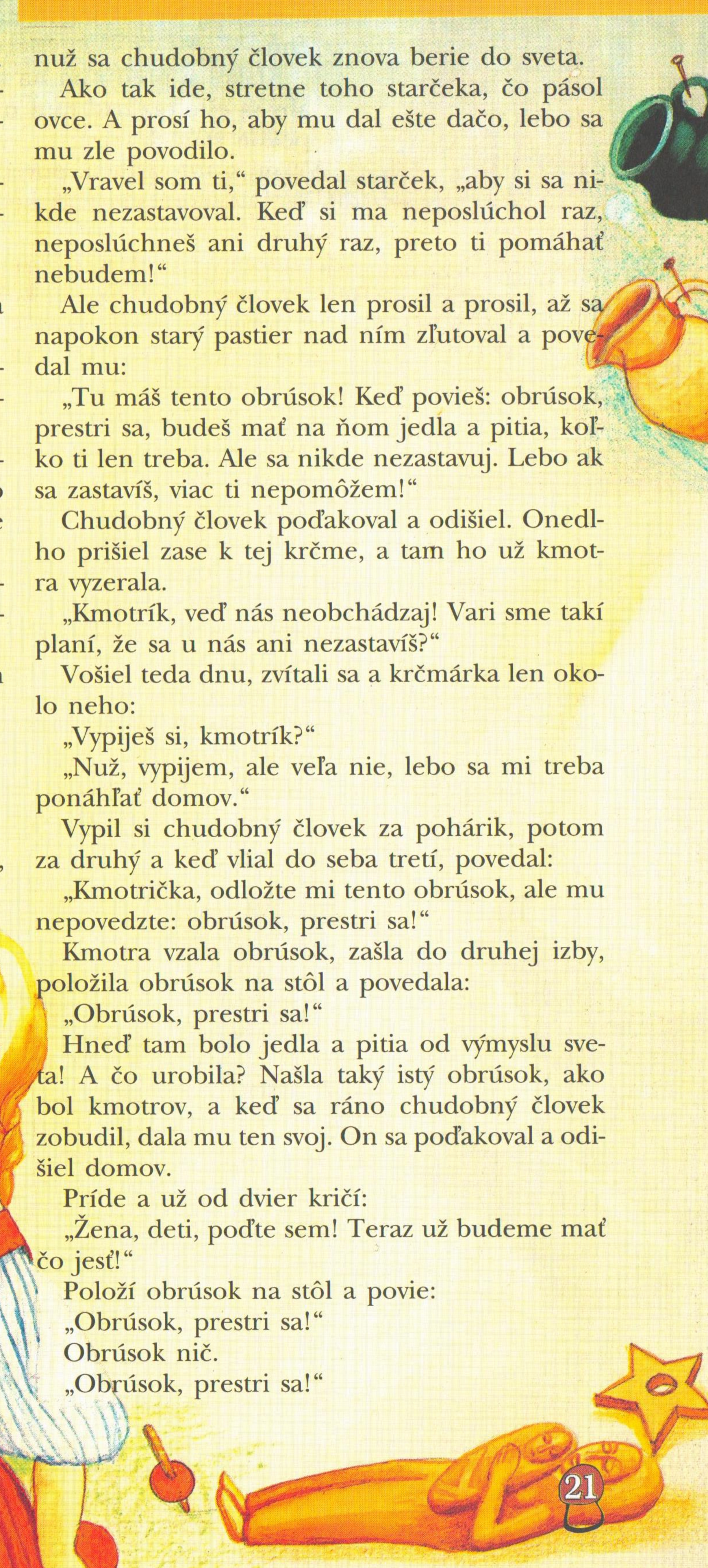
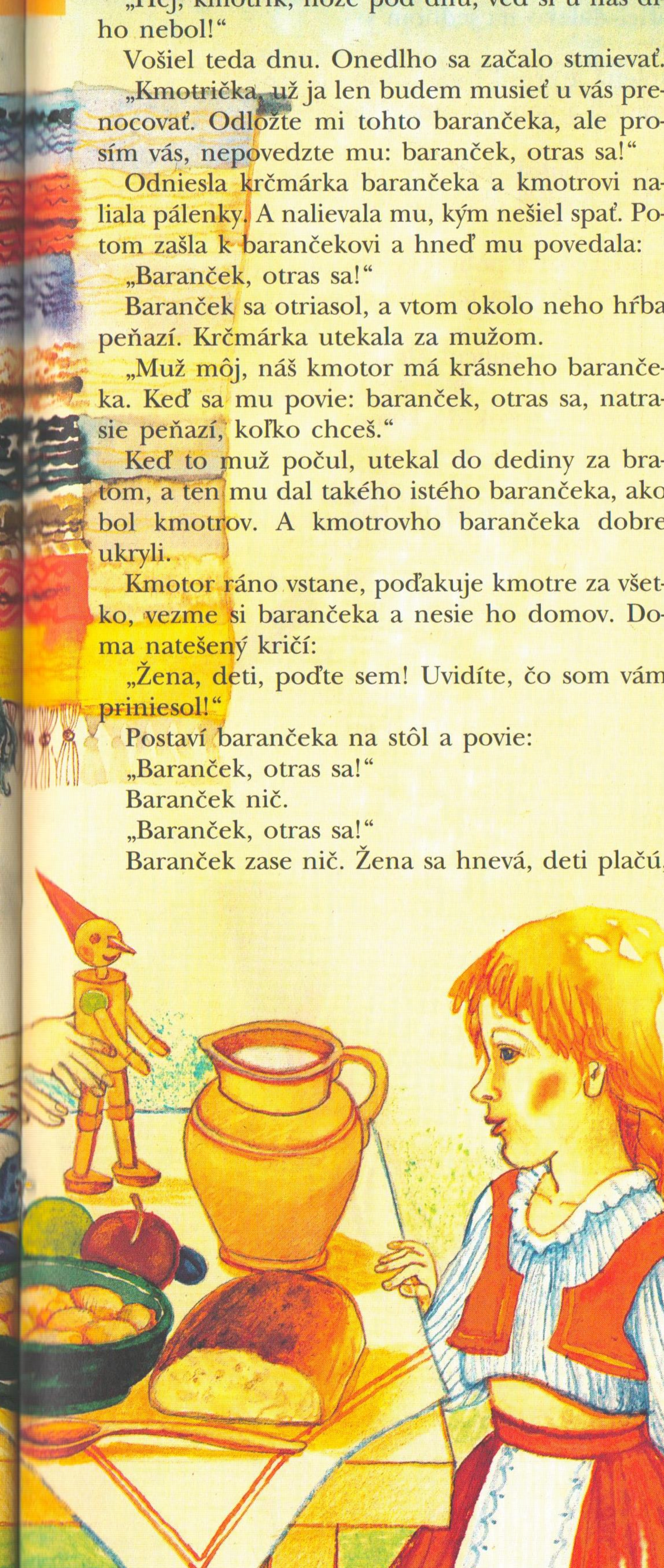
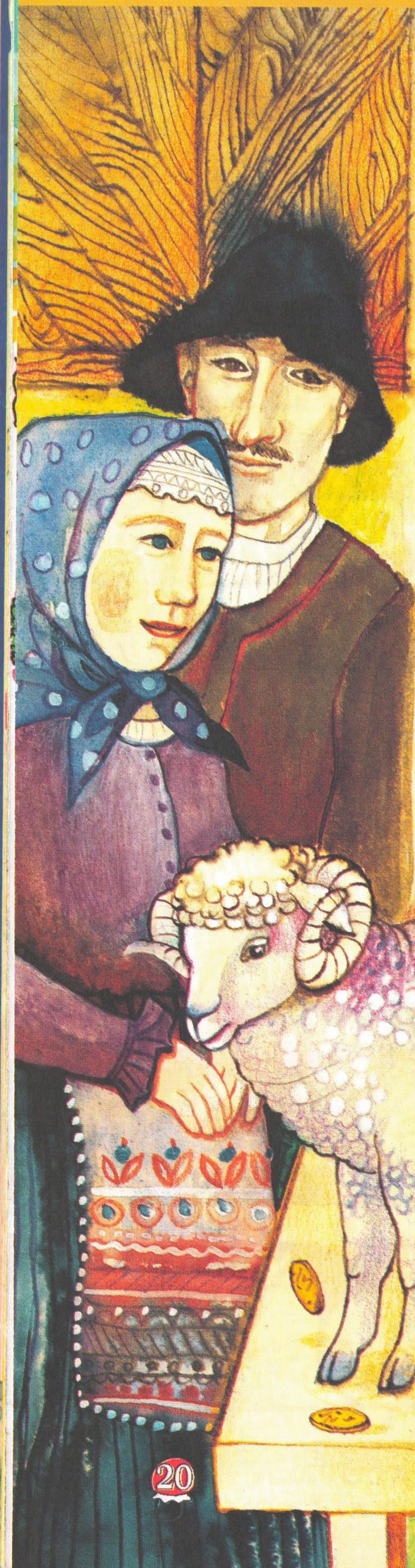
„Žena, deti, poďte sem! Teraz už budeme mať čo jesť!“

Položí obrúsok na stôl a povie:

„Obrúsok, prestri sa!“

Obrúsok nič.

„Obrúsok, prestri sa!“

Ale obrúsok zase nič. Schytila žena metlu a znova vyhnala muža z domu.

Šiel chudobný človek, veľa chodil, ale starčeka najšť nemohol. Napokon ho našiel ďaleko na jednom vrchu.

Kľakol si pred ním na kolená a prosil ho a prosil, aby sa ešte raz nad ním zmiľoval a pomohol mu. Napokon starček vraví:

„Vezmi si túto palicu, povedz jej: obušok, hýb sa a uvidíš, čo sa potom stane! A keď mu povieš: obušok, dosť, prestane!“

Chudobný človek sa pekne poďakoval a pobral sa domov. A zase šiel okolo tej krčmy. Zastavil sa tam, a keď sa už poriadne pripil, vraví kmotre:

„Kmotrička, prosím vás, odložte mi túto palicu! Ale aby ste jej nepovedali: obušok, hýb sa!“

Len čo to kmotra počula, odniesla obušok do komory, zavolala svojho muža a povedala:

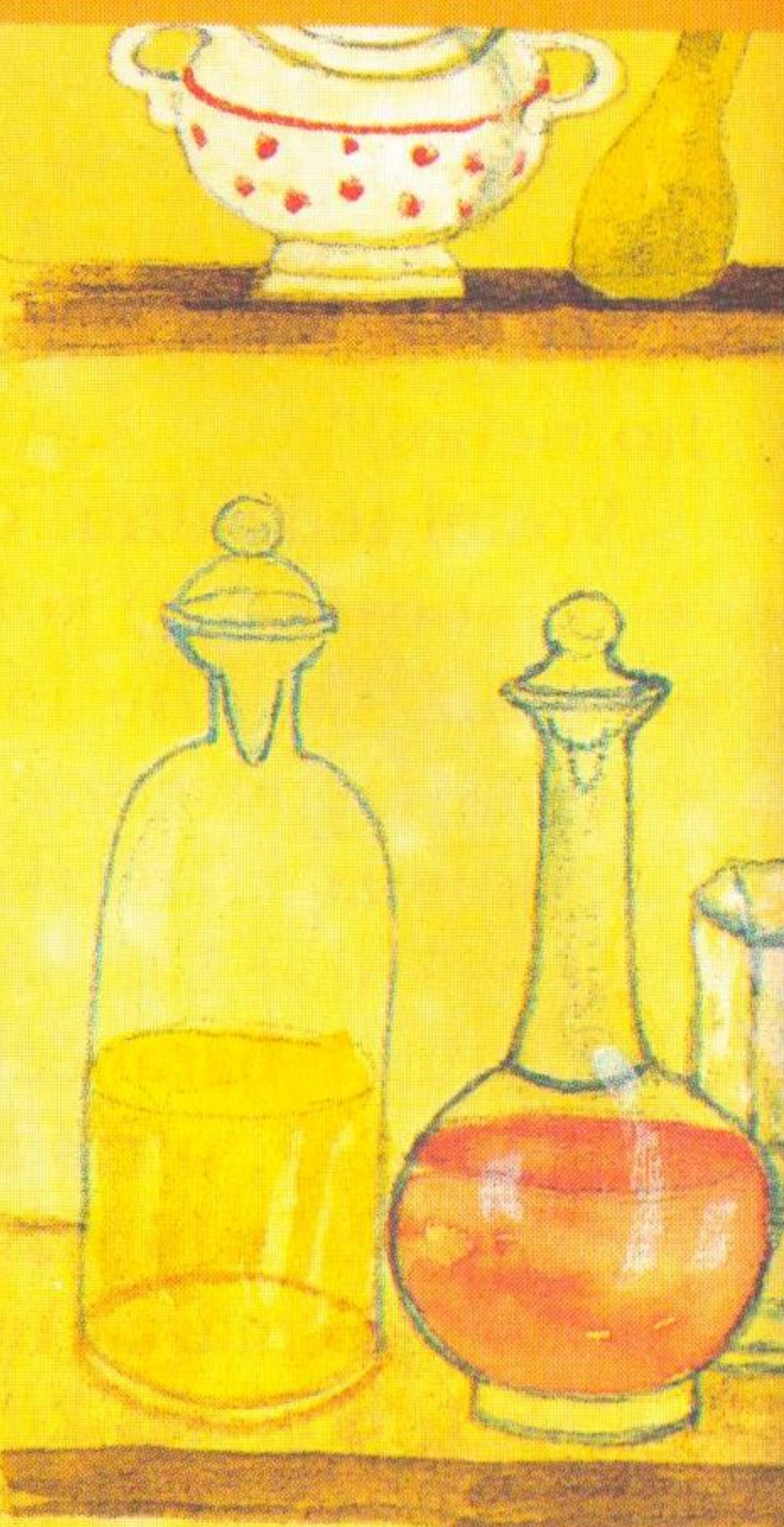
„Obušok, hýb sa!“

Vtedy ich obušok začal mlátiť. Mlátil ich a mlátil, koľko po nej, toľko po ňom. Obaja sa dali do kriku. Keď to chudobný človek počul, pribehol do komory a hneď vedel, čo sa robí. A obušok ich len bil a bil. Až keď kmotra sľúbila, že barančeka aj obrúsok vráti, chudobný človek povedal:

„Obušok, dosť!“

Potom si vzal svojho barančeka i obrúsok aj ten obušok a šiel domov.

Odvtedy žil so svojou ženou a deťmi šťastne, ba možno tak žijú i podnes, ak nezomreli.

ŠKOLOVINY

Milí slniečkári, opäť vám prinášame niekoľko parádičiek zo školských lavíc.

Katka Ladiverová, Dominika Čillová a Mirka Vojtková zo 4. triedy ZŠ v Belej-Duliciach nám poslali takéto milé omyly:

Poznáme troch zamrznutých mužov: Pankráca, Serváca a Boficku.

Čo je to amfiteáter? Kino v tráve.

Čo je to zvetrávanie? Keď vetráme periny.

Zo školovín žiakov 7. B zo ZŠ M.R. Štefánika v Ivanke pri Dunaji vyberáme "klenoty" z hodiny dejepisu:

V Sparte vládli dvaja králi: Cyril a Metod.

Otec dejepisu je Týfus.

Trójsku vojnu zapríčinili dvaja zaľúbenci: Ilias a Odysea.

Ďakujeme všetkým za pekné príspevky a tešíme sa na ďalšie.

Slniečko

PREČO MÁM RÁD SLOVENČINU, PREČO MÁM RÁD SLOVENSKO

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, vydavateľstvo Mladé letá, Spolok slovenských spisovateľov, Jazykovedný ústav L. Štúra Slovenskej akadémie vied, Matica slovenská a Štátny pedagogický ústav

vyhlasujú

**7. ročník celoštátnej súťaže
PREČO MÁM RÁD SLOVENČINU, PREČO MÁM RÁD
SLOVENSKO.**

Cieľom súťaže je podchytiť a rozvíjať záujem detí o slovenčinu a Slovensko, o miestne spoločenské a kultúrne problémy, o nárečia svojho kraja a svoj rodostrom formou slohových úloh, pokusov o umelecké vyjadrenie myšlienok v podobe prozaických žánrov, básní a iných foriem jazykového prejavu.

Do súťaže sa môžu zapojiť žiaci všetkých typov a druhov základných a stredných škôl na území Slovenskej republiky prostredníctvom škôl, metodických oddelení odborov školstva a kultúry, metodických centier, knižníc, regionálnych kultúrnych centier a iných subjektov a v zahraničí prostredníctvom slovenských spolkov a združení.

Súťažné práce sa budú posudzovať v štyroch kategóriách. V troch sa posudzujú vybrané práce žiakov zo škôl na Slovensku a v štvrtnej kategórii práce žiakov zo zahraničia. Do celoslovenského kola sa do súťaže môžu vybrať maximálne 3 súťažné práce v každej kategórii z jednej školy. Školy a ostatní prihlasovatelia zodpovedajú za to, že zaslané práce neboli posudzované v iných súťažiach, ako aj za dodržanie všetkých súťažných podmienok.

Súťažné práce do celoslovenského kola treba zaslať do **15. januára 1999 (zahraniční účastníci do 15. marca 1999) v piatich exemplároch na adresu: Štátny pedagogický ústav, Pluhová 8, 830 00 Bratislava, heslo SLOVENČINA.**

Odborné poroty určia v každej kategórii i kandidáta na Cenu poroty, kandidátov na Hlavnú cenu a kandidátov na Čestné uznanie. Vyhlasovatelia majú právo udeliť jednej z ocenených prác mimoriadnu cenu. Osobitne ocenia učiteľov a školy podľa súťažných prác žiakov.

Slávnostné vyhlásenie výsledkov 7. ročníka súťaže bude v Nových Zámkoch **24. júna 1999** v rámci Cyrilo-metodských dní slovenského písomníctva a kultúry a Roku kresťanskej kultúry.

Záujemcovia o súťaž môžu získať ďalšie informácie o súťaži na príslušnom metodickom oddelení odboru školstva a kultúry alebo v metodickom centre.

Slniečko

umelecký mesačník pre žiakov 1.-5. ročníka ZŠ.

Vydáva **Národné literárne centrum**,
Nám. SNP 12, 810 00 Bratislava.

Adresa redakcie: P.O. BOX 307, 810 00 Bratislava.

Telefón 07/381 41 62

Šéfredaktor **ONDREJ SLIACKY**
Zástupkyňa šéfredaktora
Ľubica Kepštová
Grafická a výtvarná úprava
Viera Fabianová
Jazyková redakcia **Ján Kačala**

Tlačí Slovenská Grafia, a. s., Bratislava-Krasňany.

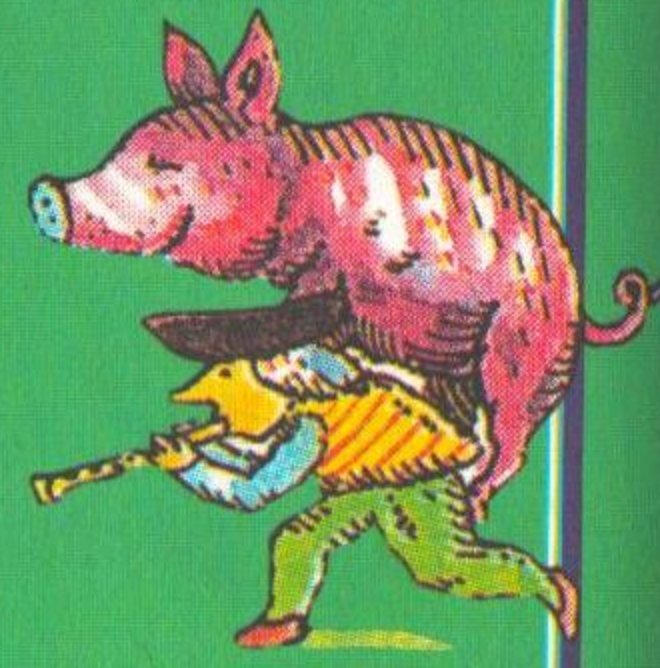
Rozširuje firma ARES, s. r. o., Banšelova 4, 821 04 Bratislava, t. č. 07/572 46 65 a PNS, a. s., objednávky prijíma ob-

chodné stredisko PNS v sídlach okresov a regionálne stredisko PNS (Bratislava, Trnava, Nitra, B. Bystrica, Žilina, Košice, Poprad). Objednávky do zahraničia vybavuje PNS, a. s., Záhradnícka 151, 820 05 Bratislava.

Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta. Cena jedného výtlačku je 10 Sk, ročné predplatné 100 Sk. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia

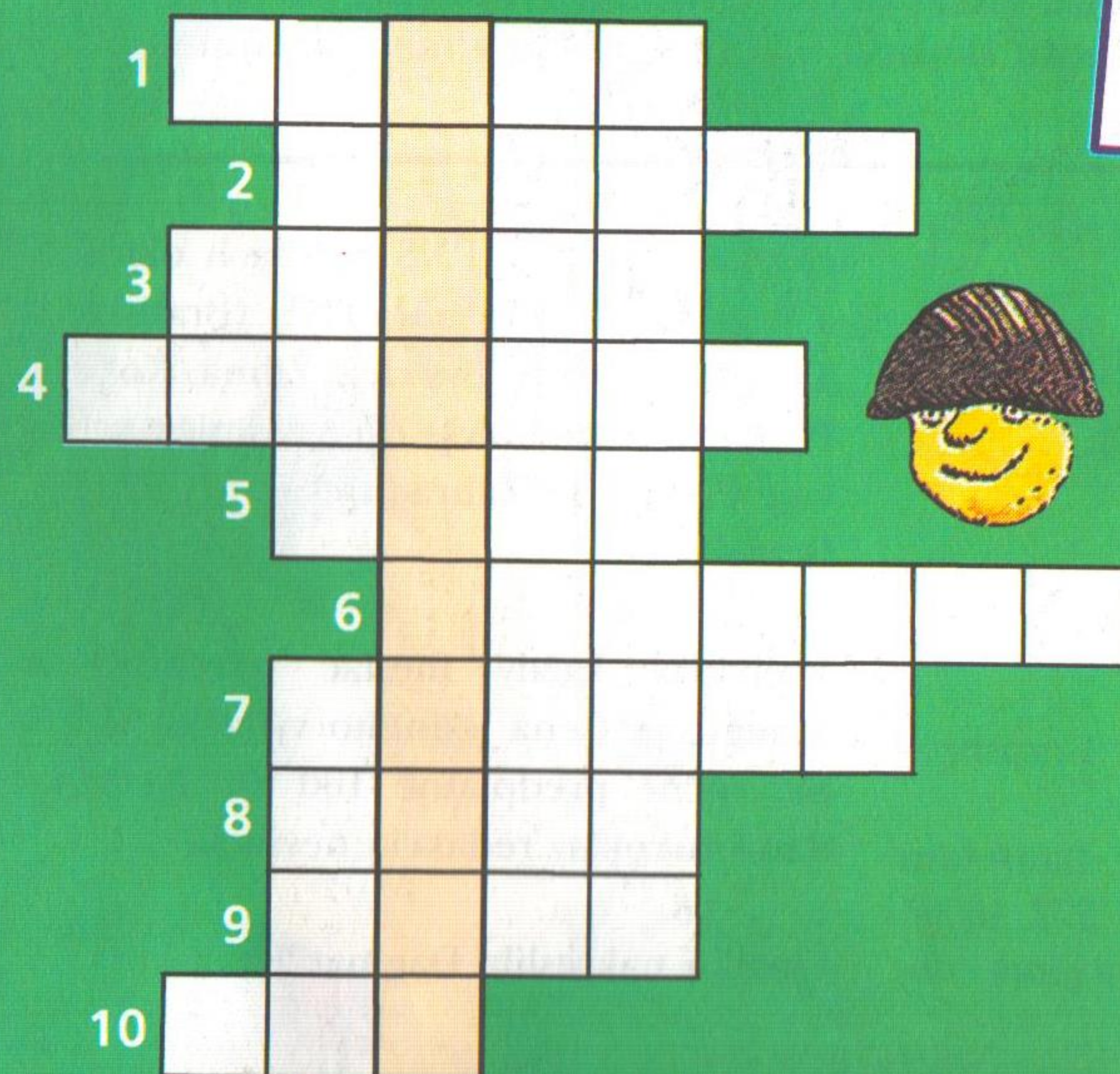
Obálku nakreslila Dagmar Hložeková

Poviem ti. O PEKNEJ KNIŽKE...

Matica slovenská, naša národná kultúrna ustanovizeň, nikdy nezabúda na deti. Jej zásluhou vzniklo Slniečko aj edícia Dobré slovo, v ktorej vychádzali hodnotné detské knižky. Minulého roku vydala Matica parádnu knihu Jozefa Pavloviča **LOV SLOV**. Dokonca takú parádnu, že sa stala Najkrajšou slovenskou knihou pre deti roku 1997. Zásľuhu na tom, že je to knižka, ktorú je radosť držať v rukách, má aj úpravca - výtvarný redaktor... jeho meno sa dozvieš, keď vylúštiš našu doplňovačku a ak budeš mať pri žrebovaní šťastie, môžeš ju v rukách držať aj ty.

DOPLŇOVAČKA

1. Druh stromu
2. Mesto na západnom Slovensku
3. Rázovitý kraj
4. Hrad nad Váhom
5. Slovenská rieka
6. Vrch v Nízkych Tatrách
7. Hudobný nástroj pastierov
8. Vzácný dravý vták
9. Rozprávková bytosť
10. Divá šelma

